

KRONIKA NAUKOWA

**Sprawozdanie z III ogólnopolskiej
sesji naukowej pt. *Życie prywatne Polaków
w XIX wieku. Świat dziecka*, Łódź,
8–9 października 2015 r.**

W czwartek 8 października w Instytucie Historii Uniwersytetu Łódzkiego odbyła się inauguracja III sesji naukowej *Życie prywatne Polaków w XIX wieku. Świat dziecka*. Sesja trwała dwa dni i została po raz trzeci zorganizowana w kooperacji Instytutu Historii Uniwersytetu Łódzkiego z Instytutem Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Sesję otworzyli organizatorzy konferencji: prof. nadzw. dr hab. Jarosław Kita (UŁ) oraz dr Maria Korybut-Marciniak (UWM), wygłaszając przemówienia powitalne skierowane zarówno do prelegentów, jak i gości.

Obrady sesji rozpoczęły się panelem zatytułowanym „Dzieci z różnych warstw społecznych i z różnych środowisk”. Jako pierwszy wystąpił prof. dr hab. Tadeusz Stegner z Uniwersytetu Gdańskiego, prezentując referat pt. *Dziecko w rodzinie protestanckiej w Królestwie Polskim w XIX wieku*. Kolejni prelegenci – dr hab. Krzysztof Woźniak z Uniwersytetu Łódzkiego z Konradem Woźniakiem z Humboldt-Universität zu Berlin – przedstawili temat *Folklor dziecięcy w środowiskach niemieckich Królestwa Polskiego*. Jako trzeci wystąpił profesor Uniwersytetu Łódzkiego dr hab. Jarosław Kita, omawiając zagadnienie pt. *Peregrynacje dzieci do dziewiętnastowiecznych kurortów*.

Po krótkiej przerwie kawowej jako pierwsza wystąpiła organizatorka konferencji dr Maria Korybut-Marciniak z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z referatem zatytułowanym *Dziecko w rodzinie urzędniczej w świetle materiałów Artura Doliń-*

skiego. Następnie dr Marzena Iwańska z Uniwersytetu Łódzkiego zaprezentowała temat *Trudne dzieciństwo. O losach dzieci w Łodzi przełomu wieku XIX i XX*. Trzecia prelegentka, mgr Sylwana Borszyńska z Uniwersytetu Łódzkiego, wygłosiła referat pt. *Życie dziecka w wielkoprzemysłowej Łodzi w latach 1905–1914*.

Kolejną częścią sesji była dyskusja, w której głos zabrali: prof. Tadeusz Stegner, dr Maria Korybut-Marciniak, dr hab. Krzysztof Woźniak, prof. Jarosław Kita, dr Antoni Maziarz, dr Marzena Iwańska oraz prof. Marta Sikorska-Kowalska. Ożywiona wymiana poglądów przeniosła się do Centrum Konferencyjnego przy ul. Kopcińskiego w Łodzi, gdzie uczestnicy sesji zostali podjęci obiadem.

Kolejne zmagania intelektualne rozpoczęły się referatem mgr Aleksandry Rybki z Uniwersytetu Łódzkiego zatytułowanym *Kultura czytelnicza dziecka ziemiańskiego na przykładzie biblioteki pałacowej w Maluszynie*. Następne wystąpienie pt. *Dziecko w chorobie. Opieka medyczna nad najmłodszymi w XIX wieku (na przykładzie cholery)* zaprezentowała dr Iwona Janicka z Uniwersytetu Gdańskiego. Jako trzeci wystąpił prof. dr hab. Marek Przeniosło z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Referent przedstawił temat *Dziecko w rodzinie chłopskiej na terenie Królestwa Polskiego w latach I wojny światowej* oraz tekst dr hab. prof. UJK Małgorzaty Przeniosło, która z ważnych względów nie mogła przybyć na sesję osobiście. Odczytany artykuł nosił tytuł *Wielka Kwesta Ogólnopolska „Ratujcie Dzieci” w latach 1916–1919*. Następnie wysłuchano referatu pt. *Opieka nad dziećmi w działaniach Łódzkiego Chrześcijańskiego Towarzystwa Dobroczynności w latach 1889–1914* dr Joanny Sosnowskiej z Uniwersytetu Łódzkiego.

Kolejnym punktem sesji była dyskusja, w której głos zabrali: dr Hanna Kurowska, dr Antoni Maziarz, dr Iwona Janicka, prof. Tadeusz Stegner, dr Joanna Sosnowska, prof. Marek Przeniosło, prof. Jarosław Kita, dr Maria Korybut-Marciniak.

Po krótkiej przerwie na kawę dalsze obrady rozpoczęła dr Hanna Kurowska z Uniwersytetu Zielonogórskiego referatem pt. *Niemowlę jako nowy obiekt zainteresowania rodziców, lekarzy i państwa*. W następnej części sesji wystąpienia należały do panelu „Dziecko w literaturze”. Jako pierwsza wystąpiła mgr Kinga Mielczarek z Akademii Pomorskiej w Słupsku. Zaprezentowała zagadnienie pt. *„Biedne dziecko, przywykło od najpierwszych lat słyszeć, że jest brzydką i kaleką”. Bohaterowie dziecięcy w utworach Marii Sadowskiej*. Kolejny tekst pt. *„Już mu się tylko pacierz należy”*. Literackie

ujęcie choroby i śmierci dziecka na XIX-wiecznej polskiej wsi wygłosiła mgr Anna Kowalczyk z Uniwersytetu Warszawskiego.

Po wysłuchaniu referatów uczestnicy sesji wzięli udział w dyskusji, którą rozpoczął prof. Tadeusz Stegner. Głos zabrali także: prof. Jarosław Kita, mgr Marta Kłak Ambrożkiewicz, dr Iwona Janicka, dr Hanna Kurowska, dr hab. Krzysztof Woźniak, dr Antoni Maziarz oraz dr Maria Korybut-Marciniak.

Dyskusja przeniosła się w kuluary – uczestnicy zostali zaproszeni na uroczystą kolację w Centrum Konferencyjnym przy ul. Kopcińskiego. Organizatorzy wygłosili mowy na cześć prelegentów oraz wzniesli uroczysty toast.

Drugi dzień konferencji rozpoczęła dr hab. prof. UŁ Marta Sikorska-Kowalska. W panelu zatytułowanym „Portrety rodzinne” zaprezentowała referat pt. *Narodziny socjalisty. Heryngowie i ich dzieci*. Drugi tekst wygłosiła mgr Agnieszka Weseli z Warszawy, przedstawiając temat *Czyste przed Bogiem, niewinne dla narodu, zdrowe dla społeczeństwa. Normatywne konstrukcje seksualności dziecięcej na ziemiach polskich w kontekście społeczno-politycznym od 2. połowy XIX wieku do I wojny światowej*. Trzeci prelegent, dr Emilian Prałat z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, zaprezentował referat pt. *Dzieci Chłapowskich w fotografii i wspomnieniach*. Następnie głos zabrała mgr Marta Kłak Ambrożkiewicz z Muzeum Narodowego w Krakowie, która przedstawiła referat pt. *Kraj lat dziecińczych. Matejkowie*.

Po tym wystąpieniu uczestnicy sesji mieli czas na dyskusję i wymianę poglądów. Głos zabrali: prof. Tadeusz Stegner, mgr Agnieszka Weseli, prof. Marta Sikorska-Kowalska, prof. Jarosław Kita, dr Maria Korybut-Marciniak, dr Emilian Prałat, dr Marzena Iwańska, mgr Marta Kłak Ambrożkiewicz.

Po krótkiej przerwie kawowej rozpoczęła się ostatnia część sesji. Pierwszym referentem był mgr Piotr Bojarski z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, który zaprezentował temat *Dzieciństwo w dobie Wielkiej Wojny. Obraz życia dziecka na kartach pamiętnika Piotra Bojarskiego*.

Kolejne wystąpienie zapoczątkowało panel „Wokół wychowania”. Jako pierwszy wystąpił dr Antoni Maziarz z Uniwersytetu Opolskiego z referatem pt. *Szkolnictwo poznańskich wspólnot zakonnych w XIX wieku*. Następnie mgr Monika Wąs z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie zaprezentowała wystąpienie zatytułowane *Dziecko oczami nauczyciela. Zapiski Mikołaja Rybowskiego jako przyczynek do badań dzieciństwa w XIX wieku*. Kolejny refe-

rat, pt. *Wychowanie dziecka w XIX stuleciu w świetle praktycznych porad Lucyny Ćwierczakiewiczowej*, zaprezentowały wspólnie mgr Grażyna Czerniak i mgr Justyna Zyśk z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Ostatni referat sesji wygłosiła mgr Daria Domarańczyk z Uniwersytetu Łódzkiego, omawiając temat *Psychologia dziecka na łamach prasy Królestwa Polskiego i Galicji przełomu XIX i XX wieku*.

Po wystąpieniach prelegentów był czas na kolejną dyskusję na temat zaprezentowanych tekstów. Głos zabrali: dr Marzena Iwańska, dr Joanna Sosnowska, dr Antoni Maziarz, Maria Korybut-Marciniak, mgr Piotr Bojarski, mgr Marta Kłak Ambrożkiewicz, prof. Kita oraz prof. Marta Sikorska-Kowalska.

Zakończeniu obrad sesji towarzyszyło podsumowanie wygłoszone przez organizatorów – prof. nadzw. dr. hab. Jarosława Kitę oraz dr Marię Korybut-Marciniak. Uczestnicy usłyszeli także podziękowania oraz zostali zaproszeni na kolejną, czwartą sesję naukową wspólnie organizowaną przez zaprzyjaźnione ośrodki badawcze. Po spożytym obiedzie prelegenci z różnych miast w Polsce wrócili do domów.

SYLWANA BORSZYŃSKA
UNIwersytet Łódzki*

<http://dx.doi.org/10.18778/1644-857X.14.02.18>

Widzieć obrazem. Reżyser Hanna Etemadi w Instytucie Historii Uniwersytetu Łódzkiego, 21 października 2015 r.

Pani Hanna Zofia Etemadi, od lat związana z Warszawą, zawsze podkreśla, że najlepiej czuje się w Lublinie, swym mieście rodzinnym, gdzie przysłała na świat. Jej ojciec, Leon Pokrywka, wywodzący się z Zamojszczyzny, ukończył studia prawnicze na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim i ekonomię polityczną na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie. Edukację wojskową otrzymał w Wo-

---

* Wydział Filozoficzno-Historyczny, Instytut Historii, Katedra Historii Polski XIX wieku.